

Suriye, 'ikinci Kuzey Irak' mı oluyor?

Suriye'deki Kürt durumuyla ilgili iki kaygı, Ankara'da akılların bir köşesinde hep vardı.

İsyan Suriye'ye ulaştıktan bir süre sonra Ankara Şam'la köprüleri atmak zorunda kalınca bu kaygılar birer gaileye dönüştü.

Birincisi, Suriye'deki PKK'dır. Bunu da iki alt başlık altında görmek gerekir: PKK'nın Suriye'deki Kürt tabanından devşirdiği destek ve Şam rejiminin PKK'ya yardımı.

Ve belki de bir üçüncüsü: PKK'nın, Suriye'nin Kürt bölgesinde Şam rejimi hesabına adeta bir paramiliter güç gibi faaliyet göstermesi... Karşılıksız "iyilik" yok tabii. "Suriye rejiminin PKK'ya desteği" dediğimiz olgu, Ankara'nın Suriye'deki isyana sunduğu çeşitli türden desteğin misillemesidir.

Gailenin ikincisi, Suriye'deki Kürtlerin ülkeden ayrışma potansiyelidir. Bu da isyandan sonra elle tutulur gözle görülür hale geldi.

Teslim etmek gerekir ki Suriye'deki Kürtler, siyaseten parçalı yapıda olsalar bile, isyanın en başından beri dikkat çekici bir etnik çıkar farkındalığı ile birlikte hareket ediyorlar. Tabii ki PKK'nın Suriye'deki izdüşümü olan "Demokratik Birlik Partisi"ni (PYD) bu "yerel duyarlılık"tan vareste tutmak gerekir.

PYD'nin haricindekiler, ülkedeki çatışmayı "Arapların kendi iç meselesi" olarak görüp zalime de mazluma da mesafeli duruyorlar. Çünkü Suriye'de kim kazanırsa kazansın, günün sonunda yeni zalimlere dönüşme istidadı olan şimdiki mazlumların idaresi altında Kürtler yine mazlum kalacaklarını görür gibiler.

Ankara'nın Şam rejimiyle ipleri koparmadan evvel kendilerine yaptığı telkinlerin bir bölümü de Suriye'deki Kürt durumunun iyileştirilmesi ile ilgiliydi. Ankara, "Suriye" adlı çürük binanın Arap isyanı depremlerine karşı yeni "taşıyıcı kolonlar"la tahkim edilmesini, temellerinin sağlamlaştırılmasını istedi. Çünkü bu Suriye çöktüğünde komşusu Türkiye'nin üzerine yıkılır, zayıf temelleri yerinden oynadığında Türkiye'nin de statüini bozar diye kaygılanıyordu.

Şam rejimi Kürtlerin bir bölümünü vatandaşlıktan mahrum bırakmıştı... Bunlara kimlik verilmesini istedi Ankara ki "Suriye" binası çatlar ya da çökerse Kürtler ayrılıp kendi binalarını inşa etme yoluna sapmasınlar.

Türkiye, Suriye'deki Kürt toplumunu Suriyelileştirme gayesini Esad'la köprüler atıldıktan sonra da gütmeye devam etti. Geçen ekimde Ankara'nın sponsorluğunda İstanbul'da kurulan Suriye Ulusal Konseyi'nde (SUK) Kürtlerin de yer alması yönünde telkinlerde bulunuldu. Bunda amaç, Baas rejiminin yıkılmasından sonra Kürtlerin ayrılıkçılığa kapılmayıp, kendilerini kurulacak yeni Suriye'de tanımlamalarını sağlamaktı.

Mevcut durumda Kürtleri SUK'un altına itelemek güçtür; zira Kürtler Baas rejiminin öfkesini üzerlerine ziyadesiyle çekmek istemezler.

Geçen salı Taraf'ta yayımlanan söyleşide, BDP Eş Genel Başkanı Selahattin Demirtaş'ın Neşe Düzal'e söyledikleri günümüzün bir gerçeğine ışık tutuyordu. Sansasyonel olduğu kadar ciddi ikazlar da içeren bir soru ve onun cevabı şöyleydi: "Neşe Düzal: Sınırlar yeniden çizilirken, Irak Kürdistanı'yla Suriye Kürdistanı birleşecek mi peki?"

Selahattin Demirtaş: Kısa vadede bunu pek mümkün görmüyorum ama... Irak üçe bölünürse sınırlar yeniden çizilecek demektir. Suriye'de bir Kürdistan bölgesi resmîyet kazanabilir. (...) Şu anda zaten İran'da bir Kürdistan eyaleti var. Sonuç olarak neredeyse Iğdır'dan Hatay'a kadar, Türkiye'nin tüm güney sınırları resmî olarak Kürdistan olacak. O zaman işte Türkiye'nin şapkasını önüne koyup 'Ben kendi Kürtlerimle acilen barışayım' demesi lazım."

"Türkiye'nin kendi Kürtleriyle barışamıyor olması" durumunun en özlü ifadesi "Kürt sorunu"dur.

"Kürt sorunu" bir Türkiye'nin kendi sınırlarının ötesindeki Kürtlerle ilişkileri de hep sorunlu ola geldi. Kuzey Irak örneği ortada...

Suriye'deki krizin sonuçlarından biri "Kürt özerkliği" olursa o bölge Türkiye açısından ikinci bir "Kuzey Irak"a elbette dönüşür. Ama daha vahimi, bu bölgeden dolaylı ya da doğrudan Türkiye'ye yönelmiş bir PKK tehdidi yüzünden buranın,

Ankara'nın radarında bir askeri hedef olarak belirmesidir.
Gerekçesi ne olursa olsun... Suriye'deki krizin giderek uluslararasılaştığı bir ortamda Türkiye'den Suriye'nin Kürt bölgesine yapılacak askeri müdahaleler, Türkiye'nin kendi Kürt sorununa dünyanın dikkatini son yıllarda hiç olmadığı kadar çekecektir. Türkiye kendi Kürt sorununu çözmekten kaçındığı oranda kaçınılmazlaşacak olan sonuç, bu sorunun uluslararasılaşmasıdır.